

Baltagul de Mihail Sadoveanu - explicarea titlului

Titlul romanului este scurt, alcatuit dintr-un substantiv comun, la singular, prin care autorul ne sugereaza ca denumeste, un "topor cu coada lunga, intrebuintat si ca arma" (DEX), prezent in momentele importante ale actiunii romanului.

Cand Vitoria Lipan, eroina romanului hotaraste sa plece in cautarea sotului disparut, ea comanda fierarului un astfel de obiect, pe care-l da, apoi, spre sfintire parintelui Danila. Ei ii trebuie aceasta arma (ca si pusca pe care o luase), caci constatase ca fiul ei, Gheorghita nu are bratul puternic ca al unui barbat.

Referiri la baltag se fac si in momentul culminant al actiunii, cand Vitoria gaseste osemintele sotului intr-o prapastie, situata intre localitatile Suha si Sabasa. Aici ea (ca si autoritatile, mai tarziu) constata ca decesul acestuia fusese provocat de o lovitura de baltag, pe care a primit-o in cap, miseleste, la lasarea noptii, intr-un loc pustiu.

Tot concret apare acest obiect in deznodamantul romanului. Vitoria nu isi gaseste linistea pana cand nu demasca pe ucigasi, invitandu-i la praznic pe cei doi banuiti: Calistrat Bogza si Ilie Cutui.

Aici eroina se preface ca vorbeste cu mortul sau singura, afirmand ca pe baltagul unuia dintre cei doi, se afla sange, semn ca acela i-a rapus barbatul.

Aceasta insinuare are efectul scontat, caci ucigasul se demasca si in culmea disperarii, vrea sa loveasca din nou cu baltagul, insa Gheorghita, cu ajutorul cainelui, ii vine de hac.

Ca orice roman, "Baltagul" este o fresca sociala, o monografie a satului romanesc de munte, de la inceputul secolului al XX-lea. In acest context, semnificatiile titlului sunt numeroase, depasind sensul propriu si ajungand la numeroase sensuri figurate, capatand, deci, valoare de simbol.

Pentru zona geografica surprinsa de autor, baltagul (numit uneori "topor") este unealta cu care barbatii isi castiga existenta, in afara oieritului. Riscurile ocupatiei de oier pot fi redete si ele de unul din sensurile figurate ale substantivului "baltag"; autorul ne lasa sa intelegem ca multi isi pierd viata, in conditii misterioase, asa cum se va intampla si cu Nechifor Lipan, afirmand: "Multe femei raman vaduve inainte de vreme".

Si existenta femeilor din acea zona este dura, asa cum poate simboliza termenul "baltag". Ele au grija de casa si de copii in lipsa sotilor. Facand aprovizionarea de la campie, Vitoria se deplaseaza calare pe cai: "Aducea faina si legume in desagi, pe cinci caluti, pe cel din frunte calarea ea barbateste."

Din momentul in care este sigura ca barbatul i-a fost ucis si jefuit, Vitoria se dedubleaza, adica la exterior pastreaza aparentele, constienta ca daca s-ar plange, ar da satisfactie dusmanilor, dar in

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

interior devine alta, iar aceasta latura a ei dovedeste ca s-a inasprit.

Cand ramanea singura, era coplecita de suparare, era pusa pe cearta, nemultumita si indarjita ca ascutisul unui baltag, asa cum observa chiar fiul ei, Gheorghita, cand afirma: "Mamei i-au crescut tepi de aricioaica." Ea fusese dintotdeauna o femeie puternica si apriga, ce-si infrunta barbatul.

De la moartea barbatului, devenise mai indarjita, asa incat nu lasa rezolvarea situatiei privind disparitia acestuia in seama autoritatilor, ci incearca pe cont propriu sa afle adevarul. La praznic, ea il tot impunge cu vorbe pe Calistrat Bogza, incat acesta isi pierde cumpatul, devine violent, si in felul acesta se da de gol: "Asculta femeie, mormai cu manie Bogza, de ce tot ma fierbi si ma intepi atat? Ai ceva de spus, spune!"

Viata si asa dura a Vitoriei, care statea mai mult singura luptandu-se cu gandurile, a devenit mai aspra de cand i-a disparut sotul: are cosmaruri, isi impune singura un post negru de douasprezece saptamani, din care iese mai indarjita contra oamenilor care i-au stricat caminul, pe care-l durase mai bine de douazeci de ani.

Asprimea personajului principal creste, pe fundalul supararii produse de disparitia sotului, contra fiicei sale care vrea sa rupa traditia: "iti arat eu coc, valt si bluza, arde-te para focului sa te arda! Nici eu, nici bunica-ta, nici bunica-mea n-am stiut de acestea si in legea noastra trebuie sa traiesti si tu. Altfel iti leg o piatra de gat si te dau in Tarcau!"

Taisul baltagului se poate asocia si cu mintea ascutita a Vitoriei, care se comporta ca "un Hamlet feminin", banuind, cercetand, descoperind o crima privita de autoritati ca oricare alta, dar care ei ii schimba existenta. Observam ca cele mai multe din sensurile figurate ale titlului se regasesc in portretul personajului principal feminin, Vitoria Lipan, deoarece, asa cum observa unii critici literari, "Baltagul este romanul unui suflet de munteanca."